

Concept

Recreatieschap Midden-Delfland

Beleidsplan 2003-2006

Inhoud

Inleiding	3
1. Voortgaan op de ingeslagen weg	3
1.1 2003; is de toekomst van Midden-Delfland duidelijk?	3
1.2 Huidig schapsbeleid en belangrijke thema's	3
2. Functie en karakter van Midden-Delfland	4
2.1 Voortzetten en uitbouwen samenwerking met derden	4
2.1.1 Samenwerkingsoverleg Midden-Delfland	4
2.1.2 Promotieplatform	5
2.1.3 Fondsen	5
2.2 Uitbreiden bestuurlijke deelname in schap	5
2.3 Groene karakter waarborgen	6
3. Functies recreatiegebieden	6
3.1 Differentiatie en identiteit	6
3.2 Bereikbaarheid	7
3.3 Inrichtingsprojecten	7
3.3.1 Lickebaert-Zuid; PPS-Lickebaert en Oeverbos	7
3.3.2 DOP-NOAP-terrein	8
3.4 Sociale veiligheid	8
3.5 Natuur in recreatieterreinen	8
4. Marketing en communicatie	8
5. Commercialisering –kwaliteit en baten	9
6. Financiën	9
7. Milieu	9
7.1 Overdracht nieuwe terreinen	10
8. Organisatie; -besturen, beheersen en beheren	10

Bijlagen

1. Lijst van participerende overheden en hun vertegenwoordigers in het schapsbestuur
2. Naam, oppervlakte recreatiegebieden in Midden-Delfland
3. Meerjarenbegroting
4. Samenvatting Recreantenonderzoek 2001
5. Overzicht bestuursproducten

Kaarten

Overzichtskaart gebieden Midden-Delfland

Inleiding

In 2003 loopt het vigerende schapsplan van het Recreatieschap Midden-Delfland 1999-2003 ten einde. Het schapsplan beschrijft de belangrijkste beleidspeerpunten voortvloeiend uit de kerntaken van het Recreatieschap. Dit beleidsplan 2003-2006 is de opvolger van het schapsplan. De gekozen periode van 4 jaar loopt meer synchroom met de gemeentelijke en provinciale verkiezingen. Als startpunt voor de visievorming wordt het beleid uit het schapsplan 1999-2003 geactualiseerd in aansluiting op de belangrijkste thema's die de laatste jaren in Midden-Delfland hebben gespeeld.

1 Voortgaan op de ingeslagen weg

1.1 2003; is de toekomst van Midden-Delfland duidelijk?

Het jaar 2002 was een belangrijk jaar voor Midden-Delfland. Een aantal belangrijke ontwikkelingen en discussies, die in en rond Midden-Delfland heeft gespeeld, is in 2002 in een beslissende fase gekomen.

De belangrijkste ontwikkeling was het besluit tot de vorming van de "groene" gemeente Midden-Delfland en de "glasgemeente" Westland. Hiermee komt een einde aan de jarenlange discussie over de gemeentelijke herindeling van Midden-Delfland.

In 2002 hebben ook gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden waardoor de samenstelling van de verschillende gemeentebesturen maar ook het bestuur van het Recreatieschap is gewijzigd. Nieuwe inzichten en visies op recreatie en groen tekenden zich in 2002 en 2003 af. Binnen sommige gemeenten zijn thema's als zorg, integratie en veiligheid belangrijker geworden.

De Reconstructie Midden-Delfland loopt in 2005/2006 einde. De vraag dringt zich nu al wel op hoe verder te gaan met Midden-Delfland na het aflopen van de Reconstructie. Een zeer belangrijk onderdeel van de Reconstructie is het Plan van Toedeling, waarmee voor veel agrariërs in het "middengebied" duidelijk ontstaat over de plaats waar de komende jaren geboerd kan worden.

Een laatste ontwikkeling in 2002 en 2003 was de besluitvorming rond het project IODS (Integrale Ontwikkeling Delft Schiedam) ook wel bekend als het plan Plan Norder. Dit plan dient een belangrijke impuls te geven aan een integrale inpassing van de snelweg A4 in Midden-Delfland. Aan het plan wordt door de provincie Zuid-Holland nog steeds gewerkt. De financiering van het plan is nog onduidelijk.

1.2 Huidig schapsbeleid en belangrijke thema's

In bijlage 1 zijn de beleidsspeerpunten uit het schapsplan 1999-2003 weergegeven. In de volgende hoofdstukken volgt aan de hand van de belangrijkste beleidsspeerpunten een programma voor de komende 4 jaar. Naast de beleidsspeerpunten is een aantal belangrijke thema's opgeschreven die de laatste jaren in de discussie van de bestuurlijke toekomst van Midden-Delfland naar voren kwamen. Deze thema's verdienen onverkort aandacht de komende jaren. Dit zijn:

- het teneinde lopen van de Reconstructiewet in 2005 met als gevolg het verdwijnen van de bestuurlijke activiteiten van de Reconstructiecommissie, t.b.v. realisatie van recreatieve voorzieningen;
- het behoud en de duurzame ontwikkeling van het karakter en de identiteit van Midden-Delfland als groene oase tussen sterk stedelijke agglomeraties;
- de toenemende wens te komen tot meer afstemming en synergie tussen de gebiedsfuncties recreatie, landbouw en natuur;
- de wens 'het product Midden-Delfland' als geheel te promoten, teneinde de regionale betekenis te vergroten;
- de zorg voor de toekomstige beheerslasten van de recreatiegebieden.

Naast de bovengenoemde beleidsthema's wordt de eindconclusie uit het B&A rapport over de bestuurlijke toekomst van Midden-Delfland uit 2001 genoemd. De twee kerntaken van het Recreatieschap Midden-Delfland zijn; beheer van de recreatieterreinen en de recreatieve promotie van Midden-Delfland als geheel.

2 Functie en karakter van Midden-Delfland

De functieverdeling uit de Reconstructiewet (landbouw, natuur en recreatie) staat in de komende jaren niet ter discussie. Er is een algemene behoefte aan "rust" na de metamorfose van Midden-Delfland in de afgelopen 25 jaar. Het recreatieschap is na afronding van de Reconstructie de grootste groenbeheerder van Midden-Delfland. Het beheersareaal omvat ongeveer 1.500 hectare, ongeveer 25% van de totale oppervlakte van het Reconstructiegebied. De keuze voor intensieve, multifunctionele recreatiegebieden langs de stedelijke randen als uitloopgebied voor de bewoners en een groen, recreatief aantrekkelijk, agrarisch middengebied blijft het fundament voor Midden-Delfland.

Om Midden-Delfland aantrekkelijk te houden als groen gebied binnen een sterk verstedelijkte omgeving zal het recreatieschap binnen haar taakveld en binnen de bestaande bestuurlijke kaders, zich samen met andere partners inzetten voor de handhaving en de ontwikkeling van het (open) landschap, de natuur en de landbouw. De regionale functie van Midden-Delfland, voor miljoenen bezoekers, als groene oase in de Zuidelijke Randstad dient in de komende jaren te worden gehandhaafd en versterkt.

Taakstelling: de functieverdeling uit de reconstructie MD blijft de basis voor de komende jaren. De regionale recreatieve functie van MD wordt gehandhaafd en versterkt.

2.1 Voortzetten en uitbouwen samenwerking met derden

De Gemeenschappelijke Regeling, die de basis vormt van het recreatieschap, biedt zekerheid voor de toekomst van Midden-Delfland als het gaat om intensieve samenwerking tussen de groene Midden-Delflandgemeente en de aangrenzende stedelijke gemeenten. Midden-Delfland kan groen en vitaal blijven door draagvlak vanuit de omliggende steden. Naast de in het schap vertegenwoordigde gemeenten, het Rijk en de provincie is intensief samenwerken met maatschappelijke en belangenorganisaties en diverse (recreatieve) doelgroepen en agrariërs gewenst om de doelen van het schap te bereiken.

De samenwerking is niet alleen gericht op de eigen recreatieterreinen maar omvat ook het groene (agrarische) middengebied. Met agrariërs en agrarische belangenverenigingen zal het recreatieschap zoeken naar samenwerking om Midden-Delfland als uniek gebied te promoten. Recreatief medegebruik en het behoud van de unieke cultuurhistorische kenmerken van het agrarische landschap zijn daarvan onderdeel. Het recreatieschap, als verlengd bestuur speelt een intermediaire en coördinerende rol in het beheer van de eigen terreinen en de promotie van Midden-Delfland als geheel. Het recreatieschap heeft bijvoorbeeld veel kennis in huis over de recreatieve vraag vanuit de stedelijke omgeving. De particuliere (agrarische) profijt en non-profit sector in het middengebied neemt initiatieven en draagt projecten aan. Het recreatieschap kan indien gewenst een coördinerende rol in de afstemming tussen partijen en het bieden van faciliteiten. In de volgende drie paragrafen staan de belangrijkste middelen c.q. platforms vermeld.

Taakstelling: de samenwerking met maatschappelijke partijen en recreatieve belangenorganisaties, de agrarische sector en recreatieondernemers wordt uitgebreid en versterkt op de specifieke werkterreinen van het schap.

2.1.1 Samenwerkingsoverleg Midden-Delfland

In dit overlegverband zoekt het recreatieschap in overleg met andere belangrijke {terrein}beheerders te weten: Natuurmonumenten, het hoogheemraadschap van Delfland en de agrarische sector (WLTO

en agrarische natuurvereniging Vockestaert) naar gemeenschappelijke belangen en informatie-uitwisseling aangaande het beheer van Midden-Delfland. Voorbeelden van gezamenlijke projecten zijn; het begrazingsproject Zuidbuurt, het maaiproject en het composteringsproject. De komende jaren wordt deze samenwerking verder geïntensiveerd en uitgebouwd door het opzetten van projecten.

Taakstelling: voortzetten en uitbouwen samenwerkingsoverleg. De deelnemende partijen onderschrijven de doelstellingen van het schap.

2.1.2 Promotieplatform

Het promotieplatform heeft tot doel de belangen van Midden-Delfland in onderling overleg met elkaar te promoten. Het promotieplatform is bestuurlijk ingebed in het schap als adviesorgaan. De voorzitter is een lid uit het DB of de Midden-Delflandraad (AB). In het platform hebben maatschappelijke organisaties, instellingen en recreatieondernemers zitting. Het platform levert, in adviserende zin, een bijdrage aan de ontwikkeling (gedachtevorming en strategie) en realisatie (promotie en voorlichting) van het promotiebeleid van het recreatieschap. Een voorbeeld van een gezamenlijk promotieproject is de organisatie van de jaarlijkse Midden-Delflanddag.

Taakstelling: uitbreiden van het aantal deelnemers en uitvoeren van de doelstelling

2.1.3 Fondsen

Naast stimuleren van samenwerking door het bieden van faciliteiten zoals kennisinbreng en het vervullen van een coördinerende rol biedt het recreatieschap (samen met de Reconstructiecommissie) een derde middel in de vorm van financiële middelen uit het DOP-NOAP-fonds. Met de partijen uit de Reconstructiecommissie moeten afspraken gemaakt worden over de voortzetting van het fonds na het opheffen van de Reconstructiecommissie. Er zal afstemming plaatsvinden tussen de doelstellingen van DOP-NOAP-fonds en de vele andere regelingen in Midden-Delfland zoals het Groenfonds, het Vitaliteitsfonds en de financiële middelen uit de Pilot Groen Ondernemen. Van belang is dat de subsidieaanvragers zicht houden op de verschillende subsidiemogelijkheden en niet verdwalen in een "woud van subsidies". Onderzocht kan worden of een zogenaamde "een-loketfunctie" gewenst is.

Taakstelling: afstemming met andere fondsen en subsidies

2.2 Uitbreiden bestuurlijke deelname in schap

Recreatie houdt niet op bij de gemeentegrenzen. Het recreatieve bezoek van Midden-Delfland komt voor meer dan 90% uit de omliggende gemeenten (bron: Recreatieonderzoek Midden-Delfland 2001). Midden-Delfland voorziet daarmee in een regionale recreatiebehoefte. Vergroting van het schap met als doel verdergaande bovengemeentelijke belangenbehartiging is mogelijk door het vergroten van het bestuurlijk en financieel draagvlak. Daarbij wordt met name gedacht aan vergroten van de betrokkenheid vanuit de Haagse regio en het Westland. Naast de blik naar het westen en noordwesten kan de blik ook gericht worden naar het oosten waarin het kader van de Groenblauwe slinger in de komende jaren veel nieuw groen en natuur wordt ontwikkeld. Bij uitbreiding van de bestuurlijke deelname wordt ervan uitgegaan dat het Rijk direct en actief dwz bestuurlijk en financieel blijft participeren in het recreatieschap. Door het zoeken naar nieuwe deelnemers kan een eventuele verhoging van de beheerslasten als gevolg van de aanleg van aanvullende recreatievoorzieningen worden beperkt.

Taakstelling: gezocht wordt naar uitbreiding van de bestuurlijke deelname in het schap, met name richting de Haagse regio.

2.3 Groen karakter waarborgen

Vanuit Rijk en provincie worden nieuwe instrumenten ontwikkeld waarmee Midden-Delfland ook in de toekomst groen en vitaal kan blijven. Het wegvallen de bescherming van de Reconstructiewet en het mogelijk opheffen van de Rijksbufferzones stellen de overheden voor de uitdagende taak: hoe wordt het groene karakter van Midden-Delfland gewaarborgd.

In de 5^e nota Ruimtelijke Ordening en in het Structuurschema Groene Ruimte deel 2 (SGR2) worden hiertoe handreikingen gedaan. De uiteindelijke uitwerking zal in een later stadium plaatsvinden. Totdat nieuw instrumentarium is ontwikkeld pleit het recreatieschap voor handhaving van de bestaande instrumenten.

Taakstelling: volgen van ontwikkeling van een regiopark en waar nodig bijdrage leveren in gedachtenvorming

3 Functies recreatiegebieden

3.1 Differentiatie en identiteit

In het schapsplan 1999-2003 staat dat de (boven)lokale functie van recreatiegebieden gehandhaafd wordt en dat de regionale functie ervan (passend) passend moet worden versterkt. In de afgelopen 25 jaar is de Reconstructiecommissie het platform geweest waar bewoners en bezoekers in de breedste zin van het woord mee konden praten over de inrichting van Midden-Delfland. Nu de Reconstructie ten einde loopt en de recreatiegebieden en recreatieve voorzieningen op hoofdlijnen zijn aangelegd zal op een andere manier de inrichting en het recreatieve gebruik van Midden-Delfland op de wensen van de recreanten worden afgestemd. De meeste gebieden kennen een zogenaamde basisinrichting, bestaande uit groen, water en paden. Aanvullende recreatievoorzieningen zoals ruitpaden, zullen door het recreatieschap moeten worden aangelegd en bekostigd.

In de komende jaren zal ook duidelijk worden hoe de recreatieve druk in Midden-Delfland zich verder ontwikkelt. Voldoet de hoofdzonering van groene gordels aan de randen en een open en agrarisch middengebied aan de recreatieve vragen? Bieden de verschillende recreatiegebieden voldoende aanbod in kwaliteit en kwantiteit aan de recreant?. Een van de middelen om dit te onderzoeken is een 5-jaarlijkse recreantenonderzoek. Inzicht in de recreatiedruk en recreatiespreiding moet leiden tot keuzes bij de inrichting en promotie van de afzonderlijke recreatiegebieden en Midden-Delfland als geheel. Is er bijvoorbeeld vraag naar een beoogde recreatieve intensivering van de Holierhoekse polder.

Taakstelling: voortzetten periodiek recreantenonderzoek

Het recreatief aanbod en de aanleg van aanvullende recreatieve voorzieningen in de recreatiegebieden wordt afgestemd op de vraag van de recreanten uit de directe regio (Rijnmond en Haaglanden). Een toename van het aantal bezoekers is het doel maar de recreatieve druk is afgestemd op "wat het gebied aankan". De inrichting en zonering zoals ontwikkeld in de Reconstructie blijft uitgangspunt; intensieve recreatiegebieden langs de stedelijke randen en recreatief medegebruik in een open en vitaal agrarisch middengebied..

Neveninkomsten uit recreatie zijn noodzakelijk voor de agrarische sector om daarmee het open, groene, agrarische karakter van Midden-Delfland te behouden. Bijdragen uit diverse fondsen moeten het recreatieaanbod door de agrarische sector stimuleren (zie ook 2.1.3). Afstemming en zo nodig aanpassing en intensivering van de intensieve recreatiegebieden langs de randen is een middel om het agrarisch middengebied enerzijds te beschermen tegen te grote recreatieve druk maar anderzijds ook bereikbaar te maken.

Taakstelling: differentiatie aanbrengen en op peil houden van kwaliteit in aanbod van recreatieve voorzieningen binnen en tussen deelgebieden, rekening houdend met recreatieve vraag uit de regio

3.2 Bereikbaarheid

Om de regionale functie van Midden-Delfland te versterken zullen aantrekkelijke routes voor fietsers en wandelaars vanuit de omliggende steden en gemeenten naar Midden-Delfland verder worden ontwikkeld. Het in 2002 opgestelde routestructuurplan dient als basis voor de verdere ontwikkeling van deze routes. Het recreatieschap biedt zonodig faciliteiten aan partijen om deze nieuwe routes te realiseren.

Het in 2001 in opdracht van het schap uitgevoerde recreantenonderzoek laat zien dat de nadruk vooral op de Haagse regio en het Westland moet liggen omdat daar met name aantrekkelijke recreatieve routes voor fietsers en wandelaars naar Midden-Delfland veelal ontbreken. Door het actief deelnemen aan de ontwikkeling van bijvoorbeeld het project Zwethzone kan de bereikbaarheid vanuit de Haagse regio worden versterkt.

De capaciteit van de parkeervoorzieningen, met name in relatie tot commerciële voorzieningen, blijkt in sommige oudere deelgebieden onvoldoende afgestemd op het huidige gebruik. In de komende jaren zal de parkeercapaciteit in overleg met de recreatieondernemers worden afgestemd op de recreatieve en toeristische vraag. Dit gebeurt zoveel mogelijk in de stedelijke randen van de recreatiegebieden. Het autogebruik in het kwetsbare middengebied van Midden-Delfland wordt ontmoedigd.. Bij nieuwe commerciële ontwikkelingen wordt op voorhand nadrukkelijk rekening gehouden met adequate parkeervoorzieningen.

Taakstelling: de bereikbaarheid van MD vanuit de omliggende steden en gemeenten vergroten door ontwikkeling van aantrekkelijke fiets- en wandelverbindingen en bieden van voldoende parkeermogelijkheden langs de stadsranden.

3.3 Inrichtingsprojecten

In de voorgaande jaren zijn veel nieuwe recreatieterreinen in beheer genomen door het recreatieschap. Echter een aantal inrichtingsprojecten die in het vigerende schapsplan 1999-2003 is opgenomen is door verschillende omstandigheden niet of slechts gedeeltelijk gerealiseerd. De komende 5 jaar zijn belangrijk in de verdere ontwikkeling van deze projecten. Hieronder zijn de belangrijkste genoemd.

3.3.1 Lickebaert-Zuid: PPS-Lickebaert en Oeverbos

Het gemeentebestuur van Vlaardingen heeft zich in 2002 uitgesproken tegen ontwikkeling van een kasteel en een draf- en renbaan in het Lickebaert-Zuid gebied. Hiermee is de planvorming om tot een (commerciële) recreatieve invulling van dit gebied te komen voorlopig tot stilstand gekomen. De gewenste herinrichting van het Oeverbos is door de in 2001 geconstateerde havenslibvervuiling niet gerealiseerd. Met betrokken partijen zoals Rijk en provincie zullen afspraken gemaakt moeten worden hoe een mogelijke (deel-)sanering uitgevoerd en gefinancierd gaat worden.

In 2003 zal het schapsbestuur zich moeten beraden over een toekomstvisie voor het gebied. De strategische ligging aan de Waterweg en de relatief goede ontsluiting en de nabijheid van openbaar vervoer bieden kansen voor een bescheiden intensivering van het recreatieaanbod. Intensivering van het regionale recreatieve aanbod op goed ontsloten plaatsen vrijwaart andere kwetsbare gebieden in Midden-Delfland van ongewenste ontwikkelingen. De ontwikkeling van het Lickebaert-Zuid gebied zal hoe dan ook maatschappelijk moeten worden gedragen door met name de inwoners van Vlaardingen en Maassluis.

Taakstelling: deelplan recreatiegebied Lickebaert-Zuid actualiseren en realiseren

3.3.2 DOP-NOAP-terrein

De afdekking van dit voormalige gronddepot nadert medio 2004 haar afronding. Daarna kan worden begonnen met de recreatieve invulling van dit terrein. De zeer goede ontsluiting en de voor Midden-Delfland unieke hoogteverschillen vragen om een aansprekend recreatieconcept: de DOP-NOAP als recreatief stadsbalkon. Door het terugtrekken van de gemeente Rotterdam als trekker in de planontwikkeling zal de Reconstructiecommissie de planvorming in 2003 en de volgende jaren volgens de oorspronkelijke afspraken uit het Reconstructieplan oppakken. Het Recreatieschap zal hierin een actieve bijdrage leveren.

Uitgangspunt voor de recreatieve inrichting blijft vooralsnog het concept programma van eisen zoals dat in 2000 is opgesteld door de Stuurgroep DOP-NOAP. In 2001 is na een workshop met ambtenaren en bestuurders van diverse deelnemende partijen geconcludeerd dat het deelpogramma (buiten)hindersport geen goede voorwaarden schept voor het aantrekken van andere recreatieve ontwikkelingen. Nader onderzocht zal worden onder welke condities het terrein eventueel aan het recreatieschap zal worden overgedragen.

Taakstelling: inzicht krijgen in proces en consequenties in overdracht en inrichting DOP-NOAP-terrein. Definitief besluit over beheer en inrichting door schap volgt.

3.4 Sociale veiligheid

Een apart thema aangaande de functies van de gebieden dat belicht moet worden is sociale veiligheid. Uit het in 2001 gehouden Recreantenonderzoek is naar voren gekomen dat in sommige recreatiegebieden de recreant zich onvoldoende veilig voelt. Ten behoeve van de handhaving van regels, orde en veiligheid zijn toezichthouders van GZH in de schapsterreinen actief. In de afgelopen jaren is door de toezichthouders geconstateerd dat er een toename is van criminaliteit die voorheen met de stad werd geassocieerd. Milieudelicten, prostitutie en drugsoverlast zijn hiervan voorbeelden. In het project Handhaven op Niveau "Meer dan de som der delen" dat in 2002 is gestart is een begin gemaakt om te komen tot een inventarisatie van de veiligheidsproblematiek in het buitengebied en mogelijke oplossingen. De uitkomsten van dit project zullen richtinggevend zijn in de verdere aanpak van sociale onveiligheid en criminaliteit.

Andere maatregelen tot vergroting van de sociale veiligheid zijn inrichting en beheer van de terreinen. Door het creëren van overzichtelijke terreinen en het aanleggen van vrijliggende paden kan een terrein veilig worden ingericht. Door het regelmatig dunnen van beplanting op onoverzichtelijke plaatsen kan onderhoud een bijdrage leveren aan een veiliger gevoel.

Taakstelling: verbeteren sociale veiligheid door o.a.. implementatie van uitkomsten project "Meer dan de som der delen"

3.5 Natuur in recreatieterreinen

Evenals in de voorgaande jaren zal het beheer en onderhoud in de schapsterreinen erop gericht zijn om waar mogelijk natuurwaarden te ontwikkelen en in stand te houden. In de beheersplannen voor de nieuwe terreinen in het oosten van Midden-Delfland worden hiervoor maatregelen opgenomen. Uitgangspunt blijft echter dat het schap recreatieterreinen voor de recreant beheert waar natuurontwikkeling mede tot doel heeft variatie te bieden in de recreatieve beleving.

Taakstelling: beheren van recreatieterreinen voor de recreant waarbinnen waar mogelijk natuurontwikkeling plaatsvindt

4 Marketing en communicatie

In de afgelopen jaren is intensief samengewerkt met andere partijen aan de promotie van Midden-Delfland bij onder meer het opzetten van de Midden-Delflanddag. De promotie van Midden-Delfland als één geheel, inclusief het groene middengebied zal in de komende jaren worden voortgezet. Het promotieplatform Midden-Delfland, dat bestuurlijk direct onder het recreatieschap is gebracht, zal

hierin een centrale rol gaan vervullen. Zoals uit het door het recreatieschap gehouden recreantenonderzoek 2001 blijkt, verdient de promotie van Midden-Delfland met name in de Haagse regio en het Westland meer aandacht.

Taakstelling: een pro-actief beleid op gebied van communicatie en promotie als helder en herkenbaar aanspreekpunt voor bewoners en recreanten

5 Commercialisering –kwaliteit en baten

De actieve inspanningen van het recreatieschap om te komen tot meer commercialisering in Midden-Delfland zijn voor een groot deel afgerond. Diverse campingterreinen en boerderijen zijn in de afgelopen jaren in erfpacht uitgegeven aan recreatieondernemers. De baten uit erfpacht en huur bedroegen in 2002 ongeveer 9% van de begroting.

Het beleid van de komende jaren zal met betrekking tot de bestaande commerciële bedrijven erop gericht zijn om voortdurend de uitstraling en de kwaliteit van het recreatieaanbod te toetsen aan het schapsbeleid. Intensief en regelmatig contact met de ondernemers is hiervoor onontbeerlijk.

Het DOP-NOAP-terrein zou in de nabije toekomst een belangrijke locatie voor nieuwe commerciële ontwikkeling in Midden-Delfland kunnen zijn (zie 3.2.2). In de nieuw aangelegde terreinen zal in de komende jaren een bescheiden horecavestiging in Maassluis-Oost uitgegeven worden. In het Lickebaertgebied zijn door de maatschappelijke en planologische kaders de commerciële de ontwikkelingsmogelijkheden beperkt. Een voorzichtige schatting is dat een toename van de baten met 3% naar 12% van de begroting haalbaar is.

Taakstelling: de ontwikkeling van commerciële recreatiemogelijkheden is maatwerk en gericht op kwaliteit. Het vergroten van de baten uit commercialisering wordt hieraan getoetst.

6 Financiën

In de komende drie jaren zal het beheersareaal van het recreatieschap toenemen tot ongeveer 1500 hectare. Dit is een verdubbeling van het areaal ten opzichte van 1998. De stijging van de hiermee gepaard gaande beheerslasten is in de begroting 2003 en de bijbehorende meerjarenraming 2003-2007 verwerkt. Hierna zullen de jaarlijkse beheerslasten vergelijkbaar zijn met het jaar 2007 uitgaande van de basisinrichting uit reconstructie Midden-Delfland.

Aanvullende recreatieve voorzieningen zullen door het recreatieschap worden aangelegd. Hiervoor zouden de inkomsten uit de puinstort Lickebaert worden ingezet. Door het wegvallen van deze inkomsten moeten alternatieven worden ontwikkeld. In het vigerende schapsplan is verhoging van inkomsten uit commercialisering als alternatief genoemd, echter zal dit slechts beperkt bijdragen aan een toename van de baten.

Het beheer van openbare recreatieterreinen is en blijft een publieke taak en zal daarom nu en in de toekomst financiële bijdragen vragen van de deelnemende gemeenten, de provincie en het Rijk (LNV). Uitgangspunt is dat de huidige partners bestuurlijk en financieel blijven deelnemen in het schap, dus ook het Ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij.

Taakstelling: handhaven van de deelnemersbijdrage op niveau van 2007

7 Milieu

Algemeen geldt voor alle recreatieterreinen die het recreatieschap beheert of in de toekomst gaat beheeren dat deze moeten voldoen aan de milieunormen van het Bevoegd Gezag wat betreft het recreatief gebruik. Met andere woorden de recreanten mogen geen gezondheidsproblemen oplopen als gevolg van verblijf in de recreatiegebieden.

7.1 Overdracht nieuwe terreinen

In 2001 en 2002 is het recreatieschap geconfronteerd met enkele ernstige bodemverontreinigingzaken in haar recreatieterreinen. Voorbeelden zijn het verontreinigde havenslib in het Oeverbos en de asbestvervuiling op het terrein van de natuuristenvereniging in deelgebied Akkerdijk. Deze zaken hebben veel onvoorziene inspanning en kosten met zich meegebracht voor het schap.

Om de gevolgen van eventuele bodemverontreinigingen beter in te kunnen schatten zullen alle nog aan het schap over te dragen gronden worden gescreend door Milieudienst Rijnmond (DCMR). DCMR zal, handelend in opdracht van het Bevoegd Gezag (provincie), beoordelen of in beginsel sprake is van bodemverontreiniging en of er sprake is van gevaar voor de volksgezondheid. Voldoen de gronden aan de gestelde eisen dan worden deze overgedragen aan het schap.

Voldoen terreinen of terreingedeelten niet aan de milieu-eisen van het Bevoegd Gezag dan vindt overleg plaats tussen Dienst Landelijk Gebied (namens de RC), DCMR en het schap hoe de milieuvervuiling wordt aangepakt/gesaneerd en welke partijen daar financieel in bijdragen teneinde de gronden als nog over te kunnen dragen aan het schap.

Taakstelling: beheren van schone en gezonde recreatiegebieden

8 Organisatie: -besturen, beheersen en beheren

Het bestuur streeft naar een heldere opdrachtgever-opdrachtnemer-relatie met de dienst GZH van de provincie Zuid-Holland om haar beleid te realiseren. In de nieuwe Dienstverleningsovereenkomst (DVO) is deze relatie per 2003 vastgelegd. Kern is het maken van afspraken op basis van output/producten (contractmanagement) en niet meer op input/geld.

De GZH bereidt de besluiten van het bestuur voor en voert deze uit. Het bestuur bepaalt hoe zij willen besturen, de GZH adviseert slechts hierover.

In het beleidsplan/beleidsprogramma zijn op hoofdlijnen de doelstellingen en kaders van het bestuur aangegeven. In een drietal plannen/bestuursproducten wordt dit beleid in operationele en financiële zin uitgewerkt in een meerjarenprogrammering, n.l.

1. Beheersplan; beheer & onderhoud en groot onderhoud
2. Investeringsplan
3. Communicatieplan

Het beheerplan Midden-Delfland West is door het bestuur vastgesteld. Het beheerplan Midden-Delfland-Oost wordt in 2003 gerealiseerd. Het investeringsplan en communicatieplan worden voor een periode van 4 jaren opgesteld en dienen als input voor het jaarplan en de begroting. Door middel van BURAPS, jaarrekening en jaarverslag wordt het bestuur op de hoogte gehouden. Alle hier genoemde plannen worden ter goedkeuring aan het bestuur voorgelegd: m.a.w. dit zijn de bestuursproducten. (NB over mandateringen e.d. wordt hier niet nader ingegaan). Zie schema volgende pagina.

Taakstelling: in 2003 zullen de bestuursproducten worden vastgesteld en wordt een start gemaakt met contractmanagement

Er is een Dagelijks Bestuur en een Algemeen Bestuur (Midden-Delflandraad), zoals opgenomen in de Gemeenschappelijke Regeling voor het Recreatieschap Midden-Delfland. Over de taken en rollen van de Midden-Delflandraad respectievelijk Dagelijks Bestuur kunnen, in het licht van het dualisme, in 2003 nadere afspraken worden gemaakt. Tevens kan in dit verband ook de bestuurstijl, namelijk sturen op hoofdlijnen of sturen op detail meer gestalte krijgen. Een ontwikkeling op basis van een planning- en controlcyclus wordt ingezet richting slagvaardiger bestuur op basis van plannen en verantwoording achteraf. Verschuiving van het bestuurlijk zwaartepunt richting Midden-Delflandraad zal hier het gevolg van kunnen zijn, gepaard met mandatering van het Dagelijks Bestuur door de raad voor afhandeling van lopende zaken en onvoorziene omstandigheden.

Taakstelling: slagvaardig besturen in een duaal systeem nader vorm geven

Bijlage 1, Beleidsplan MD 2003-2006

Overzicht leden en plv. leden van het Dagelijks Bestuur van het Recreatieschap Midden-Delfland en van de Midden-Delflandraad				
Naam	Lid/plv. lid	Namens	DB	MDR
Dhr. L.E. van der Sar	Lid	Provincie Zuid-Holland (voorzitter; db.lid)	X	X
Dhr. R.E. Waterman	Plv. lid	Provincie Zuid-Holland	X	X
Dhr. J.J. Wiegman	Lid	Provincie Zuid-Holland		X
Mevr. E.G.M. de Boer	Plv. lid	Provincie Zuid-Holland		X
Dhr. C. Bot	Lid	Gemeente Vlaardingen (tevens plv.db.lid)	X	X
Dhr. B.E. van der Velden	Lid	Gemeente Vlaardingen (db.lid; penningmeester)	X	X
Dhr. H.C.J. Roijers	Plv.lid	Gemeente Vlaardingen		X
Mevr. A. Attema	Plv. lid	Gemeente Vlaardingen		X
Dhr. drs. J. de Priëlle	Lid	Gemeente Maasland	X	X
Mevr. P.J. Bouvy-Koene	Plv.Lid	Gemeente Maasland	X	
Mevr. P.J. Bouvy-Koene	Lid	Gemeente Maasland		X
		(db.lid; secretaris)	X	X
Dhr. P. van den Berg	Plv.lid	Gemeente Schipluiden		X
Mevr. E.J. Groosman-van den Brandhof	Lid	Gemeente Maassluis (tevens plv.db.lid)	X	X
Niet benoemd	Plv. lid	Gemeente Maassluis		X
Mevr. S.C.C.M. Bolten	Lid	Gemeente Delft (tevens plv.db.lid; vice-voorzitter)	X	X
Dhr. J.P. Torenstra	Lid	Gemeente Delft (db.lid)	X	X
Dhr. A.J.F. van Tongeren	Plv.Lid	Gemeente Delft		X
Mevr. M.H. Welle Donker	Plv. lid	Gemeente Delft		X
Dhr. H.J. Habermehl	Lid	Gemeente Schiedam		X
Dhr. Th.H.B. Schoenmakers	Plv. lid	Gemeente Schiedam		X
Dhr. J. Keijzer	Lid	Gemeente De Lier		X
Dhr. H.A. van der Meer	Plv. lid	Gemeente De Lier		X
Niet benoemd	Lid	Gemeente Rotterdam		X
Niet benoemd	Plv. lid	Gemeente Rotterdam		X
Dhr. R. Woudstra	Lid	LVN/DZW		X
Dhr. R. Brouwer	Plv. lid	LVN/DZW	X	X
Dhr. J.W. Harreveld	Lid	LVN/DZW	X	X
Niet benoemd	Plv. lid	LVN/DZW		X

Adviserend lid	
Naam	Namens
Dhr. C. van der Vaart	Dienst Landelijk Gebied

Personele invulling.		
Naam	Functie	Telefoonnummer
Dhr. W. Kornmann	Gebiedsadviseur	(010) 2981053
Dhr. L.P. Klaassen	Directeur G.Z-H	(010) 2981024
Dhr. H.A. Decker	Ambtelijk secretaris	(010) 2981015
Mevr. E. Van Dronkelaar-Firmbas	Secretaresse schapssecretariaten	(010) 2981016

Stand per 13 februari 2003

Tabel *deelgebieden en oppervlakten van het Recreatieschap Midden-Delfland (2003).*

Midden- Delfland	deelgebied	Oppervlakte, ha
Midden- Delfland West		
	Oeverbos	95
	Krabbeplas	205
	Foppenplas	62
	Broekpolder	163
	Kraaijennest	37
	Sub- totaal	562
Midden- Delfland Oost		
	Kerkpolder	119
	Abtswoudse Bos	210
	Akkerdijkse Bos	76
	Poldervaart Bos	40
	Woudhoek	15
	Holierhoek	20
	Sub-totaal	480
Totaal- generaal		1.042

	2003	2003 *)zie voetnoot	2004	2005	2006	2007
LASTEN						
KAPITAALLASTEN	786	1.044	1.100	1.100	1.100	1.100
PERSONEELSKOSTEN	847	703	875	900	925	950
ONDERHOUDSKOSTEN	988	1.540	1.550	1.550	1.550	1.550
OVERIGE KOSTEN	140	181	185	185	185	185
RESERVERINGEN	643	297	500	450	400	350
ONVOORZIENE UITGAVEN	8	9	10	10	10	10
	3.412	3.774	4.220	4.195	4.170	4.145
BATEN						
DIVERSE OPBRENGSTEN	275	241	275	275	275	275
RENTEBATEN	350	136	325	300	275	250
BIJDR. INVESTERINGEN/DERDEN	172	113	175	175	175	175
	797	490	775	750	725	700
NADELIG SALDO	2.615	3.284	3.445	3.445	3.445	3.445
BIJDRAGE DEELNEMERS						
MINISTERIE VAN L.N.V.	994	1.170	1.253	1.253	1.253	1.253
PROV. ZUID-HOLLAND	515	673	698	698	698	698
GEMEENTE DELFT	258	337	349	349	349	349
MAASLAND	12	16	17	17	17	17
SCHIJPLUIDEN	20	26	27	27	27	27
MAASSLUIS	153	200	207	207	207	207
ROTTERDAM						
SCHIEDAM	314	410	425	425	425	425
VLAARDINGEN	338	442	458	458	458	458
GEMEENTE DE LIER	11	11	11	11	11	11
	2.615	3.284	3.445	3.445	3.445	3.445

In artikel 32, lid 1 van de Gemeenschappelijke Regeling staat vermeld, dat de uitgaven van de begroting nimmer hoger mogen zijn dan het in het laatst vastgestelde financieel vijfjarenplan opgenomen bedrag aan uitgaven.

*)Ter vergelijking is naast de begroting voor 2003 opgenomen de raming voor 2003 afkomstig uit de meerjarenraming 2002-2006 behorende bij de begroting 2002.

Recreatieonderzoek Midden-Delfland

Eindrapport

Dit onderzoek is uitgevoerd door Research voor Beleid
in opdracht van Groenservice Zuid-Holland

Remon Enting
Arnold Ziegelaar

B2459

Leiden, 31 oktober 2001

SAMENVATTING EN CONCLUSIE

Inleiding

Het Recreatieschap Midden-Delfland en de Functionele Commissie Dobbepas hebben gelijktijdig door Research voor Beleid een recreatieonderzoek laten uitvoeren. Om logistieke redenen zijn de onderzoeksactiviteiten – een telefonische enquête onder 7500 huishoudens, aangevuld met ruim 500 face-to-face interviews in de gebieden zelf – geïntegreerd. De resultaten van het onderzoek zijn voor Midden-Delfland en de Dobbepas e.o. afzonderlijk gerapporteerd.

Dit rapport doet verslag van de uitkomsten van het onderzoek in Midden-Delfland. Het gebied Midden-Delfland ligt ten noorden van Vlaardingen, Schiedam en Rotterdam, ten zuidoosten van Den Haag en ten zuidwesten van Delft. Het gebied is opgebouwd uit bos- en recreatiegebieden, meren en weidegebieden. Ook zijn er natuurreservaten. Verder is een aantal gebieden in ontwikkeling. Omdat de waarden van het gehele gebied Midden-Delfland in het geding zijn en niet alleen van de daarin aanwezige recreatiegebieden, heeft het onderzoek betrekking op het gehele gebied en de daarin aanwezige recreatieve, cultuurhistorische, natuur- en landbouwwaarden. Het gaat dus in het onderzoek niet alleen om de recreatiegebieden Krabbeplas, Broekpolder en Oeverbos, maar ook om tussen- en omliggende gebieden.

Het verzorgingsgebied van Midden-Delfland en de Dobbepas gezamenlijk omvat ruwweg 19 gemeenten (zie bijlage 1). Tabel S1 zet de voor dit onderzoek belangrijke kengetallen op een rijtje.

Tabel S1 Kengetallen 19 gemeenten in verzorgingsgebied

Totaal aantal inwoners (19 gemeenten)	905.000
Inwoners gemeenten in of grenzend aan Midden-Delfland (12 gemeenten)	± 580.000
Totaal aantal huishoudens (19 gemeenten)	417.000
Gemiddelde huishoudensgrootte	2,17
Aantal huishoudens in (bruto) steekproef	7.500
Netto respons	2.905

Bezoekers en bezoeken

Respondenten is gevraagd hoeveel *bezoeken* zij tussen nu en een jaar geleden aan een bepaald recreatiegebied brachten. Een *bezoeker* van een bepaald gebied is iemand die in die periode tenminste één bezoek bracht aan het betreffende gebied. De bezoeken aan en bezoekers van Midden-Delfland en de drie onderzochte deelgebieden zijn weergegeven in tabel S2.

Tabel S2 Bezoek aan de recreatiegebieden in Midden-Delfland in het afgelopen jaar

Gebied	Bezoeken (marge ¹)	Bezoekers (marge ¹)	Gemiddeld aantal bezoeken per bezoeker per jaar
Midden-Delfland	4,2 miljoen (± 200.000)	157.000 (± 7.500)	27
Waarvan in:			
Broekpolder	1,9 miljoen (± 140.000)	111.000 (± 6.300)	17
Krabbeplas	0,8 miljoen (± 60.000)	62.000 (± 3.800)	13
Oeverbos	0,7 miljoen (± 50.000)	58.000 (± 3.400)	12

¹ De marge geeft het interval weer waarbinnen het aantal bezoeken en bezoekers zich met 95% zekerheid bevindt. Dit betekent bijvoorbeeld dat het aantal bezoeken aan de Krabbeplas met 95% zekerheid tussen 740.000 en 860.000 per jaar ligt.

Herkomst

Van de bezoekers van de recreatiegebieden is de herkomst in kaart gebracht. Tevens is gekeken welk percentage van de bevolking van de 19 afzonderlijke gemeenten een bepaald gebied het afgelopen jaar bezocht.

Tabel S3 Herkomst bezoekers

	Midden-Delfland	Broekpolder	Krabbeplas	Oeverbos
Vlaardingen	16%	30%	43%	36%
Schiedam	14%	16%	18%	16%
Maassluis	8%	11%	15%	19%
Rotterdam-NW	24%	10%	5%	5%
Delft	16%	6%	4%	4%
Naaldwijk	4%	8%	2%	4%
Anders	18%	19%	13%	16%
Totaal	100%	100%	100%	100%

De tabel toont alleen de gemeenten waarvan de som van de vier percentages groter is dan 10.

Zoals tabel S3 laat zien, bestaat het verzorgingsgebied vooral uit de gemeenten aan de zuidkant van Midden-Delfland. Delft vormt hierop de enige uitzondering. Zoals te verwachten zijn het vooral de grote gemeenten waar een substantieel deel van de bezoekers van de gebieden vandaan komen. Dat wil echter niet zeggen dat inwoners van kleinere gemeenten niet in deze gebieden komen. Van de inwoners van Schipluiden is bijvoorbeeld 68% het afgelopen jaar in Midden-Delfland geweest en 45% van de inwoners van Maasland kwam in die periode in de Broekpolder. De kaartjes in bijlage 4 laten zien waar bezoekers van de recreatiegebieden vooral vandaan komen en welk percentage van de gemeentelijke bevolking de gebieden het afgelopen jaar bezocht.

Verblijfsduur

De drukte in een recreatiegebied wordt niet alleen bepaald door het aantal bezoekers en het aantal bezoeken dat zij afleggen, maar ook door de tijd die zij in het gebied doorbrengen.

Tabel S4 Verblijfsduur

	< ½ uur	½ - 1 uur	1 - 3 uur	3 - 5 uur	> 5 uur	Weet niet
Midden-Delfland	5%	16%	55%	14%	8%	1%
Broekpolder	9%	20%	53%	14%	3%	1%
Krabbeplas	16%	24%	43%	13%	2%	1%
Oeverbos	12%	21%	55%	7%	4%	1%

Het merendeel van de bezoekers blijft 1 tot 3 uur in de recreatiegebieden. Aan de Krabbeplas worden ook regelmatig korte(re) bezoeken afgelegd, terwijl in Midden-Delfland als geheel naar verhouding de meeste mensen langer dan 5 uur blijven.

Bezoekerskenmerken

We hebben de populatie onderverdeeld in twee groepen: mensen die tenminste één van de gebieden het afgelopen jaar wel bezochten ("bezoekers") en mensen die dat niet deden ("niet-bezoekers"). Deze twee groepen zijn op een aantal kenmerken met elkaar vergeleken.

- ✓ Er recreëert naar verhouding een iets groter percentage mannen en een iets lager percentage vrouwen in de gebieden;
- ✓ Er komen relatief weinig 65-plussers en jongeren, terwijl de 45- tot 65-jarigen zijn oververtegenwoordigd;
- ✓ Er komen relatief weinig alleenstaanden;
- ✓ Bijna 2 op de 3 bezoekers heeft een fulltime of parttime baan, tegenover iets meer dan de helft van de niet-bezoekers. Het gemiddeld inkomen is (daardoor) hoger dan bij niet-bezoekers.
- ✓ Wandelen en fietsen zijn de favoriete recreatieve activiteiten, terwijl ook skaten en skeeleren relatief populair zijn.

Spiegelen we dit profiel aan de kenmerken van bezoekers van de afzonderlijke deelgebieden, dan zien we veel overeenkomsten. Toch zijn er enkele verschillen. Zo komen in de Broekpolder relatief veel mensen uit grotere huishoudens en 45- tot 65-jarigen. Bij de Krabbeplas zien we een oververtegenwoordiging van vrouwen en jongeren, terwijl er relatief weinig mensen met een fulltime baan komen. Het Oeverbos ten slotte wordt relatief veel bezocht door personen die ouder zijn dan 45 jaar, huisvrouwen- en mannen en gepensioneerden.

Recreatieve activiteiten

Tabel S5 10 meest genoemde recreatieve activiteiten

	Midden-Delfland	Broekpolder	Krabbeplas	Oeverbos
Fietsen	76%	71%	63%	65%
Wandelen	51%	48%	37%	49%
Genieten van de natuur	21%	16%	14%	19%
Consumeren	12%	9%	17%	19%
Zonnen	7%	6%	20%	5%
Zwemmen	7%	4%	16%	1%
Skaten-skeeleren	5%	6%	6%	5%
Joggen	4%	3%	1%	1%
De hond uitlaten	3%	3%	4%	5%
Vissen	2%	2%	2%	1%

Wandelen en fietsen zijn in alle gebieden veruit het meest populair. Daarnaast wordt door veel bezoekers van de natuur genoten. Men nuttigt er behalve in de Broekpolder ook graag een hapje of een drankje. De Krabbeplas is een geliefde plek om te zwemmen of te zonnen. Skaten en skeeleren lijkt zich ook in (de deelgebieden van) Midden-Delfland tot een frequent beoefende activiteit te hebben ontwikkeld.

Sterkste en zwakste punten

Over het algemeen zijn de recreanten redelijk tevreden over de drie gebieden. Dat blijkt alleen al uit het feit dat meer mensen een sterkste punt van een gebied konden benoemen dan een zwakste punt. Tabel S6 is gebaseerd op de antwoorden die mensen in de gebieden zelf gaven over de sterkste en zwakste punten van het betreffende gebied.

Tabel S6 Sterkste en zwakste punten recreatiegebieden (*in de beleving van recreanten*)¹

	Sterkste punten					Zwakste punten			
	mid	brp	kpl	oev		mid	brp	kpl	oev
Bereikbaarheid	13%		15%	11%	Slechte bereikbaarheid	2%		10%	
Parkeergelegenheid					Onvoldoende parkeergelegenheid	3%			
Veiligheid	1%				Onveilig	6%			19%
Schone indruk	5%	6%	3%		Geen schone indruk		6%	2%	5%
Goed onderhouden	4%			6%	Slecht onderhouden			2%	3%
Groen-natuur	51%	78%	34%	74%	Slechte of weinig faciliteiten	13%		3%	6%
Faciliteiten	1%				Overlast van honden	3%		2%	3%
					Overlast van ruiters				2%

¹⁾ Antwoorden die niet in deze categorieën vallen, zijn opgenomen in bijlage 5.

Als zwakste punten worden in alle deelgebieden verschillende aspecten genoemd. Midden-Delfland heeft volgens de recreanten slechte of te weinig faciliteiten, de Broekpolder maakt geen schone indruk, de Krabbepolder is slecht bereikbaar en in het Oeverbos voelt men zich (soms) onveilig. Over de sterkste punten zijn de meningen minder verdeeld. De (groene) natuur scoort in alle gebieden verreweg het hoogst. Daarnaast zijn de gebieden met uitzondering van de Broekpolder volgens ruim een tiende van de recreanten goed bereikbaar.

Aandachtspunten

Tijdens de telefonische enquête is mensen via een aantal stellingen en via rapportcijfers gevraagd naar hun oordeel over een aantal aspecten van de recreatiegebieden. Tevens is hen gevraagd verbeterpunten te noemen voor de afzonderlijke gebieden. Hieronder vatten we de mening van de recreanten per gebied samen.

Het uitgestrekte *Midden-Delfland* nodigt uit om te fietsen en te wandelen. Dit vereist echter een aantal voorzieningen. Enerzijds willen recreanten graag weten waar men (heen) fietst of wandelt, hetgeen bewerkstelligd kan worden door goede bewegwijzering en informatiepanelen. Anderzijds wil men zo nu en dan even kunnen uitrusten op een bankje of bij een horecagelegenheid. Aan dergelijke voorzieningen is volgens de bezoekers van Midden-Delfland nog wel het één en ander te verbeteren.

De *Broekpolder* lijkt een ideaal gebied om op een mooie lente- of zomerdag te wandelen of te fietsen. Het is daarbij van belang dat anderen het plezier niet vergallen door de veiligheid in het geding te brengen of door hun hond overal te laten poepen. Wellicht kan (extra) toezicht deze geluiden van onvrede wat wegnemen.

Over het geheel genomen zijn bezoekers van de *Krabbeplas* niet uitgesproken positief over het gebied. Weliswaar noemt men een aantal pluspunten, maar die gelden met uitzondering van de kindvriendelijkheid ook voor de andere onderzochte gebieden. In een recreatiegebied waar veel bezoekers komen om te zonnen en te zwemmen is het belangrijk dat het een schone indruk maakt en dat er voldoende sanitaire voorzieningen zijn. Deze punten zijn bij de *Krabbeplas* voor verbetering vatbaar.

Het *Oeverbos* heeft bij de meeste bezoekers geen goed imago, met name doordat men zich er niet altijd veilig voelt. Ter illustratie: enquêteurs van Research voor Beleid werden door de aanwezige recreanten gewaarschuwd voor vier uur het *Oeverbos* te verlaten. Door middel van (extra) toezicht en het beter onderhouden en schoonhouden van het gebied kan het natuurgebied voor veel mensen een aantrekkelijk recreatiegebied blijven dan wel worden.

Doelgroep

De hierboven geformuleerde aandachtspunten kunnen dienen als input voor de (verdere) verbetering van het recreatiebeleid. Kennis van de kenmerken van bezoekers en niet-bezoekers, hun recreatieve activiteiten, herkomst en bezoekintensiteit kan daarbij fungeren als achtergrondinformatie. Tot slot geven we weer in welke segmenten van 'de doelgroep' het grootste potentieel zit. De doelgroep wordt gevormd door mensen die wel eens recreëren (waar dan ook) én binnen de reikwijdte van een gebied wonen. Wanneer meer dan 10% van de inwoners van een gemeente het afgelopen jaar een bepaald recreatiegebied bezocht, dan valt die gemeente volgens onze definitie binnen de reikwijdte van het betreffende gebied.

Tabel S7 Subgroepen van de doelgroep per deelgebied

	Aantal ge- meenten binnen de reikwijdte	Bezoeker uit doelgroep		Niet-bezoeker uit doelgroep die gebied niet kent		Niet-bezoeker uit doelgroep die gebied wel kent		Totaal	
Midden-Delfland	13	148739	39%	107674	28%	125784	33%	382197	100%
Broekpolder	9	86753	52%	34029	20%	47507	28%	168289	100%
Krabbeplas	7	52596	39%	35396	26%	46250	34%	134242	100%
Oeverbos	8	48848	33%	57635	38%	43734	29%	150217	100%

Tabel S7 laat zien dat ruim een derde van de doelgroep de betreffende gebieden het afgelopen jaar bezocht. Alleen de Broekpolder stijgt daar met een percentage van 52% bovenuit. Het Oeverbos is relatief het minst bekend. Maar liefst 38% van de doelgroep kent dit recreatiegebied niet. Met enig gevoel voor cynisme zou opgemerkt kunnen worden dat dan in ieder geval ook de negatieve publiciteit het afgelopen jaar langs hen heen is gegaan, maar het lijkt nuttig het Oeverbos (juist na het incident met de vervuilde grond) extra te promoten.

Voor alle vier gebieden geldt dat (iets minder dan) een derde het betreffende gebied wel kent, maar er desondanks het afgelopen jaar niet is geweest. Dit rapport biedt, middels kenmerken van deze mensen en hun recreatieve activiteiten, aanknopingspunten om specifiek beleid te maken om de gebieden voor deze groep aantrekkelijk te maken. Enige voorzichtigheid daarbij is geboden, want het creëren van bepaalde voorzieningen kan de huidige bezoekers verjagen. En het recreatieonderzoek was toch in eerste aanleg bedoeld om juist hun wensen en behoeften in kaart te brengen en mee te nemen in het recreatiebeleid.

Bestuursproducten

